

Člani Podnebnega sveta

Številka: 35400-10/2023-2550-52

Datum: 27. 10. 2023

Zadeva: Zapisnik o 2. seji Podnebnega sveta

Kraj: Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo

Čas: 13.30-16.45

Prisotni člani: prof. dr. Niko Samec (spremljal sejo na daljavo), prof. dr. Dunja Bandelj (spremljala sejo na daljavo), prof. dr. Andreja Kutnar, dr. Žiga Zaplotnik, prof. dr. Hojka Kraigher, prof. dr. Franci Gabrovšek, prof. dr. Griša Močnik, dr. Maja Simoneti, dr. Jonas Sonnenschein

Ostali prisotni: Uroš Vajgl, Andrej Gnezda, Klara Poličnik

Predlagan je naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 1. seje in pregled uresničitve sklepov:
 - 1) Pregled mednarodnih, EU in nacionalnih zavez na področju podnebnih sprememb
 - 2) Seznam aktualnih zakonodajnih in drugih pobud vseh vladnih resorjev, ki zadevajo blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam
2. Potrditev predloga dnevnega reda
3. Podnebni zakon
 - 1) Predstavitve predloga Podnebnega zakona (Državni sekretar Uroš Vajgl in v. d. direktorja Direktorata za podnebne politike Andrej Gnezda)
 - 2) Razprava o Podnebnem zakonu
 - 3) Oblikovanje stališča Podnebnega sveta
4. Razno

1. Potrditev zapisnika 1. seje in pregled uresničitve sklepov

V zapisnik se doda opomba, da se je prof. dr. Andreja Kutnar, ki je 1. sejo spremljala preko MS Teams, pridružila pri 4. točki – Razno.

Sklep 1: Člani Podnebnega sveta potrjujejo zapisnik o 1. seji Podnebnega sveta z dne 2. 10. 2023 s pripombo, da je prof. dr. Andreja Kutnar spremljala sejo od 4. točke dnevnega reda.

a. Pregled uresničitve sklepov 1. seje Podnebnega sveta

Člani Podnebnega sveta bodo s pregledom mednarodnih, EU in nacionalnih zavez na področju podnebnih sprememb pripravljenih na MOPE seznanjeni naknadno po e-pošti.

Sklep 2: MOPE članom Podnebnega sveta pošlje pregled mednarodnih, EU in nacionalnih zavez na področju podnebnih sprememb po e-pošti.

MOPE vsem ministrstvom pošlje dopis s prošnjo za posredovanje seznama aktualnih zakonodajnih in drugih pobud iz njihovih resorjev, ki zadevajo blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam. Rok za odziv je do 9. 11. 2023.

Osnutek Zakona o obnovi še ni javen, zato se obravnava v prihodnje.

2. Potrditev predloga dnevnega reda

Sklep 3: Člani Podnebnega sveta potrjujejo dnevni red 2. seje Podnebnega sveta z dne 27. 11. 2023.

3. Predstavitev predloga Podnebnega zakona

Poskusov priprave Podnebnega zakona je bilo že več. V lanskem letu bil čas za pozive k predlogom za Podnebni zakon, v letošnjem letu so potekale delavnice na to temo. Osnutek predloga Podnebnega zakona, ki je sedaj v javni obravnavi, čaka še medresorsko usklajevanje. V interesu MOPE je potrditev do konca januarja, da ga lahko Državni zbor obravnava pred poletnimi počitnicami. Ta procedura je ključnega pomena, celoten postopek je dolgotrajen.

Podnebni zakon je sistemski zakon, ki povzema cilj podnebne nevtralnosti v EU do 2050, določa kje se določajo vmesni cilji, kako poteka njihovo spremljanje, kakšna je v tem vloga stroke, javnosti.

Na področju blaženja podnebnih sprememb je poudarjena vloga podnebnega ogledala, ki spremlja izvajanje ukrepov za zmanjšanje emisij TGP:

- ugotovitve podnebnega ogledala je potrebno obravnavati, potrebno se je opredeliti do stanja ter do nujnih ukrepov za odpravo za odpravo morebitnih zaostankov (t.i. akcijski načrt).

Prav tako predvidevamo:

- v okviru podnebne strategije priprava pregleda strateških dokumentov, ki niso v skladu s Podnebnim zakonom;
- ohraniti podobne naloge Podnebnega sveta, kot jih ima sedaj. Dodatno bi po novem Podnebni svet podajal mnenja o osnutku podnebnega ogledala, ki gre v obravnavo v Državnemu zbor in glede akcijskega načrta za odpravo zaostankov pri doseganju ciljev. Prav tako se bo sestajal s koordinatorji, ki jih ministrstva zadoščijo za učinkovito izvajanje ukrepov NEPN.

Na področju prilagajanja podnebnim spremembam predvidevamo:

- podatki usmeritve, ki jih bodo regije lahko upoštevale, ter s tem pospeševati delovanje na regionalni in nacionalni ravni (izpostavi se težava, da v Sloveniji nimamo regij);
- socialni načrt za podnebje, kar se prenaša iz pravil EU (izpostavljena je omilitev energetske in mobilnostne revščine).

Izpostavljeno:

- letni cilji do 2030 v skladu z EU zakonodajo (razpolaganje z emisijami, področje rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva);
- ETS cilji glede na Direktivo EU; širjenje sistema trgovanja z emisijami na letalski, ladjarski promet;
- določba o Skladu za podnebne spremembe: specifika o ETS sistemu (prihodki), nacionalna CO₂ dajatev – uvaja se, da sredstva postajajo namenska in se usmerijo v socialni načrt za podporo ranljivim (za sanacijo, JPP, ...)
- določbe o javnih financah: ukinitvev subvencij fosilnih virov energije, vračil trošarin za komercialni dizel, namenska dajatev CO₂;
- državni proračun: predpisuje se, kakšen delež proračuna naj bo zelen (37 %); 3. steber proračuna (projekti, ukrepi, investicije države);
- presoja podnebne odpornosti infrastrukture za vse projekte, ki so financirani z javnimi sredstvi;
- določbe o biogorivih, F plinih,
- vzpostavljanje sistema vključevanja stroke in javnosti.

Splošni povzetki komentarjev članov Podnebnega sveta o posameznih členih osnutka Podnebnega zakona:

Komentar o 3. členu (3. odstavek)

3.člen (namen in cilji)

- (1) *Namen tega zakona je vzpostaviti zakonodajni okvir za zanesljivo, vključujočo, stroškovno učinkovito, pregledno in predvidljivo sprejemanje in izvajanje politik ter ukrepov za doseganje ciljev v skladu z ratificiranimi in objavljenimi mednarodnimi pogodbami, ki se nanašajo na podnebne spremembe.*
- (2) *V skladu s Zakonom o ratifikaciji Pariškega sporazuma, Ur. l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 16/16 in 6/17 (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum), ki temelji na Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembi podnebja, je potrebno ohraniti dvig povprečne globalne temperature občutno pod 2 °C v primerjavi s predindustrijsko dobo in prizadevanji, da se dvig temperature omeji na 1,5 °C v primerjavi s predindustrijsko dobo, saj bi se tako občutno zmanjšala tveganja in učinki podnebnih sprememb.*
- (3) *Cilj tega zakona je zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in prilagajanje podnebnim spremembam, in v tem okviru zlasti:*
 1. *razogljichenje in doseganje podnebne nevtralnosti v Republiki Sloveniji najkasneje do leta 2050;*
 2. *učinkovit, pravočasen in pravičen prispevek k doseganju ciljev in izvajanju politik in ukrepov, ki zavezujejo Republiko Slovenijo v skladu z ratificiranimi in objavljenimi mednarodnimi pogodbami in predpisi Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) na področju podnebnih sprememb;*
 3. *zmanjševanje ranljivosti ali povečanje odpornosti naravnih in človekovih sistemov v Republiki Sloveniji na trenutne ali pričakovane vplive podnebnih sprememb na okolje in družbo.*

Člani Podnebnega sveta menijo, da je iz znanstvenega vidika to, kar predvideva 3. člen, tvegano in ni dovolj, da bi uresničili zaveze Pariškega sporazuma. Slovenija bi se morala razogljčiti pred 2040, potrebno je znižanje emisij za 60 in več odstotkov do 2030.

- MOPE lahko sprejme ta pogled, bilo bi bilo idealno, da se razogljčimo čimprej, a težava je v tem, da cilji ne morejo biti ambicioznejši dokler ne dosežemo niti zdajšnjih. MOPE predvideva, da se bo omenjena tematika še odpirala tekom obravnave Podnebnega zakona.

Člani Podnebnega sveta pozdravljajo ESR cilje, a menijo, da bi se bilo potrebno sklicevati na nacionalne cilje (NEPN), ki bodo ambicioznejši kot evropski.

- MOPE opozarja, da je bistveno imeti delujoči sistem. Proces oblikovanja ciljev na ravni EU se šele začne in čakajo na epilog.

Za 9. členom osnutka Zakona manjka člen o načelu previdnosti. Navezava na Zakon o varstvu okolja (ZVO-2):

10. člen
(načelo previdnosti)

(1) Uvajanje novih tehnologij, proizvodnih postopkov in proizvodov ali izvedba drugih posegov v okolje je dopustna le, če ob upoštevanju stanja znanosti in tehnike ter možnih varstvenih ukrepov ni pričakovati nepredvidljivih škodljivih učinkov na okolje ali zdravje ljudi.

(2) Če obstaja možnost nepopravljivega uničenja okolja ali če so ogrožene njegove regeneracijske sposobnosti, pomanjkanje znanstvene zanesljivosti ne sme biti razlog za odlog potrebnih ukrepov.

Podnebni svet opominja, da je odziv našega klimatskega sistema nekoliko negotov, obstaja ovojnica različnih možnosti. Pri trenutnih klimatskih politikah držav sveta in pri srednjem odzivu klimatskega sistema bi se Slovenija do konca stoletja ogrela za 5 (4,9) stopinje, z 10% verjetnostjo pa se lahko dvigne tudi za 6,5 °C ali več, kar je bistveno več in pomeni premik klimatskih pasov za več tisoč kilometrov. Možna je nepopravljiva škoda, situacijo je potrebno obvladovati.

- MOPE odgovarja, da je načelo že del ZVO-2. Predlaga možnost preoblikovanja.

Podnebni svet poudari, da obstaja 10 % možnost, da se zgodi najslabši scenarij.

Komentar o 6. členu

6. člen
(načelo vključevanja)

- (1) *Država in občina vključujeta podnebne politike in ukrepe v pripravo in izvajanje politik ter ukrepov na vseh področjih gospodarskega in družbenega razvoja.*
- (2) *Vsakdo je dolžan po svojih najboljših močeh prispevati za doseganje ciljev iz tretjega člena tega zakona.*
- (3) *Država in občina pri snovanju in izvajanju podnebnih politik v podnebni dialog vključujeta strokovno in širšo javnost ter deležnike, na katere te politike vplivajo.*

Podnebni svet opozori, da je podnebni dialog omenjen, ni pa protokolov – kaj je obvezno, kdaj, kdo, ...? Ključna vprašanja:

- Strukturno gledano, kako povezati družbo z dejavnostmi?
- Ali s tem dosežemo krepitev družbenega dialoga?
- Ali to velja za dokumente, ki prihajajo iz vseh resorjev?

MOPE odgovarja, da so to zgolj načela. Vzpostavljanju dialoga je namenjen podnebni dan (v osnutku Podnebnega zakona: dan za podnebje).

Podnebni svet opozarja, da je za obvladovanje podnebnih sprememb potreben kontinuiran dialog, ki spodbuja podnebni angažma celotne družbe, medtem ko je podnebni dan¹ osrednji nacionalni dogodek promocijske narave.

Komentar o 10. členu

10. člen

(dolgoročna podnebna strategija)

- (1) Dolgoročna podnebna strategija je temeljni dolgoročni razvojni dokument za doseganje ciljev podnebne politike in zajema obdobje najmanj naslednjih 30 let.*
- (2) Dolgoročna podnebna strategija vsebuje:*
 - 1. analizo stanja in znanstvenih dognanj glede podnebnih sprememb;*
 - 2. določitev dolgoročnih ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam z vmesnimi cilji;*
 - 3. možne scenarije zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in povečevanja ponorov ogljika za doseganje ciljev podnebne politike ter okvirno oceno posledic teh scenarijev;*
 - 4. možne ukrepe za doseganje ciljev podnebne politike po posameznih sektorjih;*
 - 5. kazalnike, ki omogočajo spremljanje napredka pri doseganju ciljev, ter*
 - 6. analizo skladnosti drugih sektorskih politik in sprejetih razvojnih dokumentov z dolgoročno podnebno strategijo.*
- (3) Dolgoročno podnebno strategijo pripravi ministrstvo, pristojno za podnebne spremembe (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministrstvi in v skladu z Uredbo 2018/1999/EU.*
- (4) Dolgoročno podnebno strategijo na predlog Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada) sprejme Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Državni zbor).*
- (5) Dolgoročna podnebna strategija se pregleda in po potrebi posodobi vsakih 10 let.*

Člani Podnebnega sveta opozorijo, da bi bilo Podnebno strategijo potrebno posodobiti vsakih 5 let, da zaradi zastarele strategije ne bi zamudili pomembnih priložnosti.

¹ Predlog zapisa z veliko začetnico: Podnebni dan

20. člen

(dan za podnebje)

- (1) Vsako leto je tretji četrtek v mesecu septembra razglašen kot dan za podnebje.
[..]*

Člani Podnebnega sveta predlagajo poimenovanje Podnebni dan, da ne bo napačna interpretacija, da podnebjju namenimo le en dan v letu.

Komentar o 11. členu

11.člen

(celoviti energetske in podnebni načrt)

- (1) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt (v nadaljnjem besedilu: NEPN) je akcijsko-strateški dokument za načrtovanje energetske in podnebne politike in zajema obdobje najmanj naslednjih 10 let.*
- (2) NEPN v skladu z Uredbo 2018/1999/EU pripravi ministrstvo, pristojno za energijo in ga predloži vladi v sprejem.*
- (3) Projekti in ukrepi določeni v NEPN so v javnem interesu z vidika energetske in podnebne politike.*
- (4) Vlada vsaki dve leti do 15. marca sprejme poročilo o stanju izvajanja NEPN, ki ga pripravi ministrstvo, pristojno za energijo, v skladu z Uredbo 2018/1999/EU in predloži vladi v sprejem.*

Podnebni svet:

- Vlada RS vsako leto pripravi poročilo o spremljanju NEPN.

Diskusija o spremljanju ukrepov NEPN in njihovih učinkih, poročanju Komisiji ter o komuniciranju z javnostjo o tem:

- MOPE pove, da Podnebno ogledalo vsako leto obravnava Državni zbor in da je to pomemben dokument, ki bistveno opredeli stanje. Poročilo Komisiji je »tehnična zgodba«, medtem ko je Podnebno ogledalo zastavljeno na poljuden način, kar je bistveno z vidika vključevanja javnosti. Dopolnjevati je smiselno letno poročilo.
- Podnebni svet izpostavi – »Javnost smo mi vsi.«
- Podnebni svet poudari, da ne gre le za komuniciranje z javnostjo, bistveno je tudi pokazati drugim ministrstvom, da je potrebno urgirati. Pri tem pozdravlja funkcijo koordinatorja, ki na vsakem ministrstvu bdi nad izvajanjem ukrepov, a dvomi, da lahko ena oseba nosi popolno odgovornost.
- Člani Podnebnega sveta prav tako opozorijo, da se Podnebno ogledalo ljudi ne dotakne. Predlagajo, da se uvede javni semafor vseh ukrepov, sporočilno močno orodje, ki se ga lahko uporabi dovolj zgodaj in omogoči hitro ukrepanje (npr. COVID-19 Sledilnik je prav tako orodje, ki je omogočilo hitro ukrepanje in cel podatkovni cikel).
- MOPE se strinja, da bi bilo potrebno skrajšati odzivnost na ukrepe, a da je ukrepe potrebno med seboj razlikovati. Redki so ukrepi, ki hitro pokažejo rezultate v družbi, npr. dvig cene goriv, ne pa tudi npr. povečevanje števila ljudi v osebnih avtomobilih.
- MOPE predlaga okrepitev vsebine Podnebnega ogledala.
- Člani Podnebnega sveta poudarijo, da je vpliv Komisije večji, kot je tisti, ki ga prinese obravnava Podnebnega ogledala.

Podnebni svet opozarja na skladnost strategij in akcijskih načrtov različnih resorjev s Podnebnim zakonom. Nekaj nalog je že bilo narejenih – zakaj ne bi temu, kar je že preverjeno, sledila celotna država?

- MOPE poudari, da je revizija predvidena v okviru Dolgoročne podnebne strategije.
- Podnebni svet meni, da bi se bilo potrebno sestati s pripravljavci zakonov, jih pregledali po členih, povedali kaj je treba spremeniti, podati dodatne predloge, itn.
- Podnebni zakon mora zagotoviti, da se ostali predpisi ustrezno spremenijo. Je krovni in opredeljuje prioritete. Podnebni zakon bi moral spodbuditi družbo k spremembam.

Diskusija o problematiki:

- raznolikosti ciljev, npr. cilji, ki so okoljski, a niso podnebni
- različnih vidikov kurjenja lesa (klimatski, energetski, okoljski, zdravstveni)

MOPE predlaga, da so to primeri, kjer je potrebno medresorsko dogovarjanje. Podnebni zakon lahko različne deležnike spravi za eno mizo.

Komentar o 12. členu

12. člen (koordinator)

- (1) Ministrstva, ki so zadolžena za izvajanje ukrepov, določenih v NEPN, določijo koordinatorja, ki je zadolžen za koordinacijo učinkovitega izvajanja ukrepov, določenih v NEPN in izvajanje 13. in 21. člena tega zakona.*
- (2) Koordinatorji se na predlog ministrstva, pristojnega za energijo, sestanejo vsaj dvakrat letno in preverijo izvajanje ukrepov ter doseganje ciljev NEPN. Vsaj eno srečanje poteka v sodelovanju s posvetovalnim telesom iz 18. člena.*

Ključna vprašanja Podnebnega sveta:

- Kakšna pooblastila imajo koordinatorji, kakšno odgovornost in do koga?
- Kako so opolnomočeni?
- Ali bo Podnebni svet obveščen o delu koordinatorjev? Kaj bi Podnebni svet dosegel, če se sestane z njimi dvakrat na leto? (Kar pomeni, da šele takrat izve, kaj se dogaja na nekem področju.)

MOPE pojasni, da koordinator bdi nad dodeljevanjem in opravljanjem posameznih nalog ter daje informacije o tem. Pri tem izpostavlja možnost sestajanja na ministrski ravni, a opozarja na težavo, ki nastane, če minister to možnost zavrne.

Člani Podnebnega sveta predlagajo:

- da se funkcija koordinatorja nadgradi s podnebnim semaforjem,
- da je potrebno bolj specificirati njegovo vlogo (kaj se lahko zapiše v zakon?)

MOPE pojasni, da koordinatorji nimajo pristojnosti, da oblikujejo politike, le to, da poročajo.

Hkrati poziva k predlogom kako bi lahko koordinatorje bolj opolnomočili:

- Podnebni svet predlaga, da naj bo koordinator uslužbenec na dovolj pomembnem delovnem mestu (npr. član kabineta ministra). Potrebno razpisati novo delovno mesto na vsakem ministrstvu. Koordinator naj bo tudi zaposlen za nedoločen čas. Pri tem pa je potrebno definirati, kdo je lahko koordinator. Bistveno je, da ima koordinator vseskozi dostop do vseh relevantnih informacij in možnost, da vpliva na politiko.
- MOPE opozarja na možnost, da se člani kabineta in direktorji menjajo z novo vlado.

Komentar o 13. členu (4. odstavek)

13. člen (strategija prilagajanja podnebnim spremembam)

- (1) Strategija prilagajanja podnebnim spremembam je temeljni dolgoročni dokument za pripravo politik in ukrepov za prilaganje podnebnim spremembam in zajema obdobje najmanj 30 let. Strategija je lahko del dolgoročne podnebne strategije.*

- (2) *Strategijo prilagajanja podnebnim spremembam pripravi ministrstvo, v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministrstvi in v skladu z Uredbo 2021/1119/ES.*
- (3) *Strategijo prilagajanja podnebnim spremembam na predlog Vlade sprejme Državni zbor.*
- (4) *Strategija prilagajanja podnebnim spremembam se pregleda in po potrebi dopolni ali spremeni vsakih 10 let.*

Podnebni svet opozarja, da so na tem področju potrebne velike spremembe in spodbude. Izpostavljeno je naslednje:

- Strategijo bi bilo potrebno spremeniti vsakih 5 let.
- Kako iz regionalnega pridemo na operativni lokalni nivo? Vsaka občina nima strategije kot jo imajo mesta. Ne pridemo do lokalnega nivoja.
- Regionalni akcijski načrt prilagajanja podnebnim spremembam je dobra namera – niso problem mesta, temveč širše območje, ki npr. uporablja infrastrukturo, ki ni občinska.
- Kaj se zgodi, če ne pride do oblikovanja regij?

MOPE opomni na možnost, da družba postane prenormirana.

Komentar o 17. členu, 2. odstavku

17.člen

(uskklajenost pravnih aktov)

- (1) *Politike, strategije, programi, načrti in splošni pravni akti oziroma njihovi posamezni deli države in občin morajo biti usklajeni s cilji in usmeritvami, določenimi v dolgoročni podnebni strategiji, strategiji prilagajanja podnebnim spremembam in NEPN, ob upoštevanju ciljev, določenih v 3. členu tega zakona.*
- (2) *Predlagatelji v postopku priprave aktov iz prejšnjega odstavka obrazložijo, na kakšen način so v okviru priprave upoštevali vidike blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja na podnebne spremembe.*

Ključno vprašanje Podnebnega sveta:

- Kdo to evalvira in kakšna so sredstva za ta namen?

Podnebni svet predlaga, da bi na podlagi mnenja Podnebnega sveta, kritične zadeve predali v evalvacijo Inštitutu Jožef Stefan (IJS), ki je že definiran kot javna služba (na podlagi 73. člena Podnebnega zakona):

73.člen

(javna služba)

- (1) *Priprava predloga ogledala, priprava projekcij emisij toplogrednih plinov iz virov in odvzemov po ponorih iz 70. člena tega zakona, poročila iz šestega odstavka 11. člena ter kazalcev podnebja, se izvaja kot javna služba državnega pomena.*
- (2) *Naloge javne službe opravlja Inštitut »Jožef Stefan« (v nadaljnjem besedilu: IJS).*
- (3) *Naloge javne službe financira ministrstvo. Vsi podatki, pridobljeni v okviru javne službe, so last države.*

- (4) *Ministrstvo z IJS za izvajanje nalog javne službe sklene pogodbo, s katero se uredijo medsebojni odnosi. Sestavni del vsakoletne pogodbe je letni program dela IJS za izvajanje nalog, ki ga predhodno uskladi z ministrstvom.*
- (5) *Ministrstvo z organi in organizacijami, ki jih določi vlada, sklene sporazume, v katerih se določi obveznosti teh organov in organizacij, zlasti podatke, ki jih morajo posredovati izvajalcu javne službe, roke, obliko in način njihovega posredovanja.*

MOPE pove, da so na MJU pripravili priročnik po katerem je za predpise potrebno napraviti celovite teste, upoštevati vse vidike trajnosti. MOPE opravlja teste za lastne zadeve, ne more pa nadzirati in preverjati vsega – spremljati učinkov drugih resorjev – saj to predstavlja preveliko administrativno breme.

Člani Podnebnega sveta poudarijo, da pri svojem delu ne želijo poročanja, ampak evalvirati ključne akte oz. sodelovati v teh procesih.

Komentar o 18. členu (3. odstavek)

18.člen (Podnebni svet)

- (1) *Podnebni svet ustanovi vlada kot neodvisno znanstveno posvetovalno telo za podnebne politike.*
- (2) *V Podnebni svet vlada na predlog ministra imenuje devet neodvisnih strokovnjakov in devet njihovih namestnikov s poznavanjem področja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in prilagajanja podnebnim spremembam za obdobje šestih let z možnostjo enkratnega ponovnega imenovanja. Pri imenovanju kandidatov morajo biti zastopane naravoslovne in tehnične vede ter družboslovne in humanistične vede. Vlada upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov, to je najmanj 40-odstotno zastopanost enega spola pri sestavi Podnebnega sveta.*
- (3) *Štiri člane in štiri njihove namestnike Podnebnega sveta predlagajo javne univerze, tri člane in tri njihove namestnike Slovenska akademija znanosti in umetnosti, dva člana in njuna namestnik pa nevladne organizacije iz 19. člena tega zakona. Podnebni svet ima predsednika, ki ga izvolijo člani Podnebnega sveta izmed sebe.*
[...]

Podnebni svet izpostavi problematiko izbire članov Podnebnega sveta in opozori na:

- neodvisnost,
- slepo imenovanje predstavnikov,
- potrebo po ohranitvi določil o spolu in stroki,
- dejstvo, da ni mogoče imenovati nekoga, ki ni predlagan.

MOPE med drugim ponudi možnost, da se predlaga dvakrat več kandidatov in omogoči medsebojno usklajevanje med njimi. MOPE tudi ponudi možnost, da se posamezno institucijo pozove k ponovnemu imenovanju članice ali člana Podnebnega sveta.

Komentar o 19. členu (3. odstavek)

19.člen (nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju podnebnih sprememb)

- (1) *Status nevladne organizacije v javnem interesu na področju podnebnih sprememb lahko pridobi nevladna organizacija, ki izpolnjuje pogoje iz zakona, ki ureja status nevladne organizacije v javnem interesu, in:*
 1. *je ustanovljena zaradi delovanja na področju podnebnih sprememb ter*
 2. *aktivno deluje na področju podnebnih sprememb najmanj dve leti.*
- (2) *Minister podrobneje predpiše pogoje iz prejšnjega odstavka in določi merila za ugotavljanje njihovega izpolnjevanja.*
- (3) *Ministrstvo lahko glede projektov, ki jih sofinancira država, od občine zahteva, da pridobi mnenje nevladne organizacije v javnem interesu na področju podnebnih sprememb glede vprašanj, povezanih s področjem in območjem njenega delovanja.*
- (4) *Minister podeli nevladni organizaciji, ki izpolnjuje pogoje iz tega člena, status nevladne organizacije v javnem interesu z odločbo.*
- (5) *Nevladni organizaciji, ki ima status nevladne organizacije v javnem interesu, pa ne izpolnjuje več predpisanih pogojev, minister z odločbo status nevladne organizacije v javnem interesu odvzame.*

Podnebni svet opozori na nujnost pogoja o ustrezni izobrazbi, saj lahko mnenje poda le nekdo, ki ima zadostno strokovno ozadje. Prav tako opozori na problematiko povezano s posebnim statusom nevladnih organizacij, ki delujejo na področju podnebnih sprememb. NVO se morajo po obstoječi zakonodaji registrirati že glede na več področij, npr. tudi za varstvo okolja in varstvo narave. Podnebni svet se sprašuje, kaj je lahko dodana vrednost, da imajo lahko še ta status.

MOPE pojasnjuje, da se je zgolj sledilo uveljavljeni praksi, da področni zakoni opredeljujejo možnost delovanja NVO.

Komentar o 21. členu (3 odstavek)

IV. poglavje: UKREPI ZA ZMANJŠEVANJE KOLIČINE EMISIJ TOPLOGREDNIH PLINOV V SEKTORJIH, KI NISO VKLJUČENI V SISTEM TRGOVANJA S PRAVICAMI DO EMISIJE TOPLOGREDNIH PLINOV

21. člen

(zavezujoče letno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov)

- (1) *Obveznost zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in zavezujoče letno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v tem obdobju ter sektorji, na katere se obveznost zmanjšanja nanaša, so določeni v Uredbi 2018/842/EU, ki ureja zavezujoče letno zmanjšanje emisije toplogrednih plinov za države članice.*
- (2) *Ministrstvo na podlagi nacionalnih evidenc emisij toplogrednih plinov in projekcij emisij toplogrednih plinov iz sektorjev, ki niso vključeni v sistem trgovanja s pravicami do emisij toplogrednih plinov, v okviru podnebnega ogledala iz 70. člena tega zakona preverja doseganje ciljev.*
- (3) *Če cilji v predpreteklem letu niso bili doseženi, vlada do 30. septembra sprejme akcijski načrt ukrepov, ki jih bo izvedla najkasneje v roku enega leta za ponovno doseganje ciljev. Akcijski načrt ukrepov pripravi ministrstvo v sodelovanju z drugimi ministrstvi.*

(4) *Posvetovalno telo iz 18. člena tega zakona poda mnenje k predlogu akcijskega načrta ukrepov iz prejšnjega odstavka.*

Podnebni svet poudari:

- da je potrebno to podatkovno zanko pohitriti, da se ohrani nadzor (opozarja na slabo opravljeno delo),
- da mora biti 70. člen tisti, kjer se lovi manko ukrepanja, bolj kot letna evidenca.

MOPE se strinja s potrebo po preoblikovanju z namenom pohitritve. Prav tako opozarja, da se ta člen ne nanaša na Podnebno ogledalo, ampak na emisijske tabele.

Komentar o 23. členu (1. odstavek)

23.člen

(izposojanje in shranjevanje dodeljenih letnih emisij)

- (1) Republika Slovenija si lahko svoje dodeljene letne emisije sposodi iz naslednjega leta ali shrani v skladu s predpisom EU iz prvega odstavka prejšnjega člena.*
- (2) Minister s sklepom odloči o izposoji ali shranjevanju iz prejšnjega odstavka v skladu s predpisom EU iz prvega odstavka prejšnjega člena.*
- (3) Minister pošlje svojo odločitev tudi nacionalnemu administratorju registra Unije.*

Podnebni svet opozori, da je 1. odstavek nejasen. Ni eksplicitno definirano, ali so dolgovi prenosljivi tudi med nezaporednimi leti.

- MOPE pove, da je to določeno v Uredbi.²
- Podnebni svet poudari, da je izposojanje za podnebje slabo. Pomembna je namreč trenutna atmosferska koncentracija toplogrednih plinov.
- MOPE poudari, da gre za neETS cilje, prenašanje znotraj zakonodaje EU je mogoče. Cilji za 2020 so bili doseženi, za 2022 ne bodo, krivec je promet.

Podnebni svet predlaga doseganje ciljev po sektorjih (v Sloveniji je hiba promet). Hkrati opozarja na odgovornost za izpolnjevanje ciljev in potrebo po zavezujočih sektorskih ciljih.

- MOPE se strinja s predlogom in poudari, da je nujno spremljanje po sektorjih, kar je pomembno z vidika države in EU, in opozori na plačevanje kazni ob neizpolnjevanju obveznosti. Predlaga tudi eksplicitno poročanje o ukrepih po sektorjih in sicer o tem, kateri so bili izvedeni, kateri ne. Odgovornost za to nosi minister.

Podnebni svet izpostavlja problematiko:

- dveh nivojev (sektor – država): kdo je odgovoren za nek cilj?
Trenutno ni odgovornega in se zadolževanje prerazporedi na državno raven, zato je odgovornost potrebno definirati in definirati tudi kako se ta zadeva vrača. Če pa obstaja sektorsko zadolževanje, je to eksplicitno specificirano – vemo, kje je bilo za zmanjševanje emisij narejenega premalo.

² Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L št. 156 z dne 19.6.2018, str. 26), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2023/857 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in Uredbe (EU) 2018/1999 (UL L št. 111, z dne 26. 4. 2023, str. 1)

Komentar o 27. členu (7. odstavek)

27.člen (register Unije)

- (1) *Pravice iz tretjega odstavka prejšnjega člena, izdane od 1. januarja 2012 dalje, se vodijo v registru Unije v skladu s predpisom EU, ki ureja delovanje registra Unije.*
- (2) *Nacionalni administrator Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: nacionalni administrator) izvršuje naloge in pooblastila v nacionalnem delu registra Unije v skladu s predpisom EU iz prvega odstavka tega člena.*
- (3) *Nacionalni administrator sklene z osebo, ki ji v registru Unije odpre račun, pogodbo, s katero se podrobneje uredijo razmerja med nacionalnim administratorjem in imetnikom računa.*
- (4) *Če nacionalni administrator zavrne odprtje računa v registru Unije ali zavrne osebo, ki je v imenu imetnika računa pooblaščen za upravljanje računa, izda o tem odločbo. Pritožba zoper to odločbo ni dovoljena, mogoče pa je začeti upravni spor.*
- (5) *Imetnik računa je dolžan nacionalnemu administratorju plačevati nadomestilo za uporabo računa, račun pa uporabljati v skladu s predpisoma iz prvega in devetega odstavka tega člena.*
- (6) *Zaradi preprečevanja pranja denarja, financiranja terorizma, korupcije ali drugih hudih kaznivih dejanj, nacionalni administrator sodeluje z organi pregona, davčnega nadzora in organom, pristojnim za preprečevanje pranja denarja, v skladu s predpisom iz prvega odstavka tega člena.*
- (7) *Nacionalni administrator sporoči organu, pristojnemu za preprečevanje pranja denarja, vse transakcije, ki presegajo vrednost 15.000 eurov, v skladu z zakonom, ki ureja preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma.*
- (8) *Podatki iz registra Unije so dostopni javnosti v skladu s predpisom EU iz prvega odstavka tega člena.*
- (9) *Vlada določi nacionalnega administratorja, višino nadomestila za uporabo računa v registru Unije ter podrobnejši način in pogoje poslovanja v nacionalnem delu registra Unije.*

Podnebni svet o indirektnem subvencioniranju fosilnih goriv:

- Meddržavno trgovanje bi bilo treba prepovedati.

Komentar o 25. členu

V. poglavje ima le en člen.

Izpadla je ena alineja (skupne emisije TPG) – potrebno preveriti.

Komentar o 29. členu (4 odstavek, 3 alineja)

29.člen (Skład za podnebne spremembe)

- (1) *V okviru državnega proračuna je kot proračunski sklad za nedoločen čas ustanovljen Podnebni sklad.*
- (2) *Namen Podnebnega sklada je financiranje in sofinanciranje izvedbe ukrepov za blaženje in prilagajanje posledicam podnebnih sprememb.*
- (3) *Za upravljanje Podnebnega sklada je pristojno ministrstvo.*
- (4) *Viri financiranja Podnebnega sklada so namenski prihodki proračuna:*

1. *prihodki, ustvarjeni s prodajo emisijskih kuponov na dražbah iz prvega, drugega in tretjega odstavka prejšnjega člena, razen prihodkov, ki se v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije (UL L št. 326, z dne 26. 10. 2012, str.1.) vključijo v proračun Unije,*
2. *prihodki, pridobljeni s prodajo dodeljenih letnih emisij iz 24. člena tega zakona in*
3. *prihodki od plačil okoljske dajatve zaradi onesnaževanja zraka z emisijo ogljikovega dioksida iz 77. člena tega zakona.*

Podnebni svet pozdravlja, da se CO₂ dajatev prenaša in postane namenska, gre za zelo pomembno spremembo – namesto, da gre v integralni proračun, se mora porabljati namensko.

Komentar o 30. členu:

16. točka

30.člen

(poraba sredstev Podnebnega sklada)

- (1) *Sredstva Podnebnega sklada, pridobljena z dražbo emisijskih kuponov za naprave, letalstvo in ladjarske družbe se porabijo za enega ali več naslednjih namenov:*

[...]

3.razvoj obnovljivih virov energije in omrežij za prenos električne energije za izpolnitev zaveze Unije v zvezi z uporabo obnovljivih virov energije in ciljev Unije glede medsebojne povezanosti ter razvoj drugih tehnologij, ki prispevajo k prehodu na varno in trajnostno nizkoogljično gospodarstvo in pripomorejo k izpolnitvi zaveze EU, da poveča energetska učinkovitost na ravni, dogovorjene v ustreznih zakonodajnih aktih EU, vključno s proizvodnjo električne energije iz samoporabnikov električne energije iz obnovljivih virov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov;

[...]

16. kritje posrednih stroškov zaradi stroškov emisij toplogrednih plinov;

[...]

Ključno vprašanje članov Podnebnega sveta:

- Ali je to posredna subvencija za energetska industrija ali bi lahko kritje vezali na doseganje ciljev (zmanjševanje ogljičnega odtisa)?

MOPE poudarja:

- To ni brezpogojno, ampak namensko – regulacija na ravni EU (nakup 30 % nizkoogljične elektrike).
- EU daje možnost, ne obveze – podjetja dobijo denar in morajo poročati o doseganju.

Diskusija o možnosti zlorab:

- Podnebni svet opozori, da je potrebno vzpostaviti ustrezen okvir, da gredo sredstva EU, ki so trenutno na voljo za zeleni prehod – v zeleni prehod.
- MOPE daje možnost dogovora o tem, da se to izpusti, če je premalo varoval proti zlorabam.

Podnebni svet prav tako izpostavlja, da:

- je regionalne podnebne spremembe potrebno meriti, da merimo učinkovitost ukrepov, v ta namen je potrebno financirati javno službo oz. nekoga, ki se ukvarja s tem;
- monitoring je potrebno izboljšati na ravni regionalnih podnebnih sprememb in ga financirati iz podnebnega sklada;
- imajo izpusti letalstva večje učinke, saj nastajajo tako visoko, in teh se ne da drugače določiti kot da se jih izmeri (pri CO₂ je to preprosto, za druge TGP ne);
- Navezava na 73. člen: Ali javna služba obsega hkrati procesiranje in projekcijo? Javna služba bi morala obsegati vse (potreba po financiranju, npr. za ARSO, IJS, univerze, ki se s tem ukvarjajo).

Predlog: RS mora priskrbeti financiranje za javno službo.

3. odstavek 30. člena:

Ločevanje med nizkoogljčnimi in ogljičnimi viri je bolj pomembno kot med obnovljivimi in neobnovljivimi.

Glede tega je bila podana pripomba. Člani Podnebnega sveta nimajo enotnega stališča na to temo in predlagajo nadaljevanje diskusije na naslednji seji³.

V sklepni točki so izražena pričakovanja. Člani Podnebnega sveta:

- želijo odgovor o tem, ali je Podnebni svet pri obravnavi osnutka zakona »filter« ali tisti drugi, ki daje mnenje?
- sprašujejo o smiselnosti dajanja pripomb, če diskutirajo le o »preseku« razprave;
- želijo v prihodnje izvedeti, kakšen je rezultat javne razprave in odziv nanj (to so informacije javnega značaja, ki jih morajo predati vsa ministrstva; tudi pripombe na predpise);
- bodo diskutirali na širšem obsegu tega zakona in na koncu podali skupno, zedinjeno stališče (ocenjujejo, da gre zakon v pravo smer – so elementi, ki so pozitivni, a tudi še kaj manjka);
- opozarjajo, da gre v tej fazi za preliminarna stališča, in želijo imeti pravico do spremembe stališča do končne verzije;
- poudarijo, da ima Podnebni svet moč besede, zato hoče tudi podajati sporočila za javnost;
- se bodo srečevali tudi neformalno in pripravljali osnutke, ki jih bodo potrdili na formalni seji.

³ dr. Hojka Kraigher: "Pripomba v 30. členu, naj se lesna masa ne vključuje, ni bila sprejeta s strani vseh članov sveta. Problem je v pomanjkljivem razumevanju biologije, namreč, lesna biomasa, ki se lahko uporablja za kurjavo, je del nadzemne biomase, ki predstavlja (odvisno od rastišča) lahko manj od 50% celotno vezanega CO₂ v gozdnem ekosistemu (ali nasadu). Torej, lesna biomasa ni isto kot jeklo ali kot premog, in v skupni bilanci s kurjavo lesne biomase tudi ni emitent."

dr. Žiga Zaplotnik: "Pripombo Hojke Kraigher upoštevajmo, hkrati pa predlagam, da se o tej občutljivi tematiki tudi še pogovorimo na naslednji seji Podnebnega sveta in na trenutnih dokazih znanosti sprejmemo skupno mnenje. Namreč, četudi je kurjenje lesne biomase ogljično nevtravno na časovni skali obnove gozda, pa je celokupen vpliv tega na podnebje (predvsem preko sevalnih absorpcijskih efektov v oblakih) in kvaliteto zraka ter posledično javno zdravje (trdi delci, formiranje ozona, ogljikovega monoksida, dušikovih oksidov) znoten in prispeva k ogrevanju Zemlje. To ugotavlja tudi *IPCC AR6 WG1 Physical Science Basis*, [full report](#), poglavje 6.6.2.2, stran 866. Ob konstantnih emisijah govorimo o skupnem vplivu na globalno povprečno temperaturo v velikosti nekaj desetink stopinje Celzija."

MOPE:

- smatra mnenja Podnebnega sveta kot pomembnejša od splošnih pripomb javnosti;
- predlaga, da:
 - o je naslednja seja, 17. 11., krajša, kjer ponovno odpremo Podnebni zakon (teden dni prej se je potrebno uskladiti glede dnevnega reda)
 - o daljšo sejo čez 10 dni (ko bomo dobimo druge predpise, naredimo načrt).

Podnebni svet:

- bi na naslednjih sejah želel nuditi podporo drugim pri kreiranju zakonodaje,
- bi na naslednji sejah želel dobiti vpogled, ali so bila njegova mnenja upoštevana,
- zastavlja vprašanje – zakaj se Podnebni zakon ne dotika raziskovanja?

Sklep 3: Podnebni svet se seznanja z osnutkom Podnebnega zakona in sklene nadaljevati njegovo obravnavo na prihodnji seji.

Sklep 4: Podnebni svet bo pripravil in posredoval svoje pisne pripombe na osnutek Podnebnega zakona in pričakuje povratno informacijo glede predlogov Podnebnega sveta, ki se upoštevajo.

Pripravila:
Klara Poličnik
svetovalka

doc. dr. Žiga Zaplotnik
Predsednik Podnebnega sveta